

1 **Kommunevalgprogram 2019-2023**
2 **Rælingen Venstre**

3

4 **Innhold**

5 VENSTRES VISJON 2
6 Venstres 10 grunnleggende prinsipper 2
7 1. VENSTRES IDEOLOGISKE GRUNNLAG 5
8 1. MILJØ, ENERGI OG KLIMA 6
9 2. NATUR OG KULTURLANDSKAP 6
10 3. SAMFERDSEL..... 7
11 4. SKOLE..... 7
12 5. BARNEHAGER 8
13 6. VELFERD..... 9
14 a. Unge: 9
15 b. Eldre:..... 9
16 7. Psykisk helse 10
17 8. Rus: 10
18 9. Innvandrere: 10
19 10. KULTUR OG IDRETT..... 11
20 11. KREATIVT OG NYSKAPENDE NÆRINGSLIV 11
21 12. LOKALDEMOKRATI..... 12

22

23

24

25

1 VENSTRES VISJON

2 *Venstre – et liberalt verdivalg*

- 3 • Venstre ønsker en kommune med høy livskvalitet, balansert og miljøvennlig utvikling og
4 skapende engasjement for framtidsrettede løsninger.
- 5 • Venstres politikk handler om å forene personlig frihet med ansvar for fellesskapet og
6 hverandre.
- 7 • Venstre tror på rettferdige spilleregler, mangfold og økt rom for personlig frihet og
8 livsutfoldelse.
- 9 • Venstre ønsker et mer inkluderende og menneskevennlig samfunn der mennesket står i
10 sentrum.

11

12 **Venstres 10 grunnleggende prinsipper**

13

14 1. Friheten skal gjelde overalt, for alle

15 Liberalismens mål er enkeltmenneskets frihet. Venstre vil utvide den enkeltes mulighet til å
16 ha makten i eget liv uavhengig av kjønn, på tvers av landegrensener, kulturell bakgrunn, livssyn
17 og legning. Friheten gjelder overalt, for alle. Venstre mener at de samme moralske
18 rettigheter skal gjelde for alle mennesker uansett. Alle mennesker har samme menneskeverd
19 og de samme grunnleggende de samme rettighetene.

20

21 2. Det personlige ansvaret er ufravikelig

22 Alle har ansvar for seg selv. Dette er like grunnleggende som retten til frihet. Vi er sterke i
23 troen på at den som gis anledning til å ta ansvar, griper muligheten – og gjennom det vinner
24 økt verdighet og frihet. De få som er ute av stand til å ta ansvar for seg selv, skal få
25 samfunnets hjelp til å leve et verdig liv.

26 3. Alle har ansvar for hverandre, for miljøet og for kommende generasjoner

27 Alle har ansvar for hverandre og for å sikre at kommende generasjoner har samme
28 muligheter til frihetsutfoldelse som oss. Vi plikter å hjelpe andre med å sikre forutsetningene
29 for frie liv, blant annet gjennom å bygge sterke felles institusjoner, ved å bekjempe fattigdom
30 og ved å respektere naturens egenverdi og bærekraft.

31

32 4. Virkelig frihet forutsetter felleskap og rettferdighet

33 En fri verden kjennetegnes av rettferdighet, verdighet og muligheter for alle. Frie samfunn
34 har lokale, nasjonale og globale felleskapsinstitusjoner og et godt sikkerhetsnett for alle. Frie
35 samfunn er rettferdige og åpne – hvor enhver person med de nødvendige evner og
36 innsatsvilje, skal kunne nå enhver posisjon i samfunnet.

1

2 5. Alle er likeverdige, men ingen er like

3 Liberalismen er raus. For Venstre er det en verdi i seg selv at mennesker er ulike og tar ulike
4 valg. Respekten for ulikhet inkluderer fordi den innebærer nysgjerrighet i møte med det
5 ukjente, og toleranse for at det gode liv ikke er likt for alle. Toleranse betyr respekt, ikke
6 likegyldighet eller feighet.

7

8 6. Politikk skal fremme livskvalitet og menneskeligvekst

9 Det liberale engasjementet for frihet går lengre enn å sikre alle materiell trygghet og
10 velstand. Overalt i verden kjennetegnes det gode liv av mer enn det materielle – av kultur og
11 åndsliv, frivillig arbeid og læring. Liberal politikk skal sikre dette som reelle muligheter for alle
12 i et samfunn.

13

14 7. Politisk makt skal komme nedenfra

15 Politisk makt og styring skal forankres i demokratiske institusjoner med stemmerett for alle.
16 Demokrati, ytringsfrihet, organisasjonsfrihet, og trosfrihet er grunnleggende liberale
17 rettigheter. De viktigste avgjørelsene somgjelder fellesskapet, skal tas av folkevalgte organer.

18

19 8. Makt skal spres og balanseres

20 Et liberalt samfunnssystem består av fire bærebjelker: Demokratiet, rettsstaten, det sivile
21 samfunn og markedsøkonomien. Venstre er opptatt av å sikre disse institusjonenes åpenhet,
22 uavhengighet og samspill. En slik spredning av makt og åpenhet om maktutøvelse er
23 nødvendig for å hindre autoritærpolitikk, maktmisbruk og korrupsjon.

24

25 9. Den liberale staten er upartisk, sterk og begrenset

26 Den liberale staten må bygge sterke fellesskapsinstitusjoner for å sikre frihet og muligheter
27 for alle, uten å frata den enkelte ansvar. Staten må være nøytral overfor livssyn. Den liberale
28 statsmakten må respektere begrensningene i egen makt. Staten har et spesielt ansvar for å
29 verne om mindretallets rettigheter.

30

31 10. Liberalismen er optimistisk og alltid underveis

32 Det liberale samfunnet er alltid underveis og åpent for bedre løsninger, skapt gjennom
33 kraften i de bedre argumenter og gjennom mennesker som får brukt evnene sine. Venstres

- 1 optimisme er grunnlagt på en sterk tillit til menneskenes skaperkraft og på en tro på at det i
- 2 fellesskap er mulig å legge grunnlag for frie liv, overalt - for alle.
- 3

1. VENSTRES IDEOLOGISKE GRUNNLAG

Venstre er det sosialliberale partiet i norsk politikk. Vi er endel av en internasjonal idétradisjon som går tilbake til opplysningstidas humanisme og krave om frihet fra tvang og vilkårlig styre. Men formelle friheter alene gir ikke alle virkelig frihet og et verdig liv. Derfor vokste den sosiale liberalismen fram på 1800-tallet med krav om en aktiv stat for å skape sosial rettferdighet og reell frihet for alle. Når Venstre dannes i 1884 er frihet for den enkelte supplert med ansvar for hverandre som den sosiale liberalismens kjerne. Dette danner grunnlaget for innføringen av folkestyret, utbyggingen av den offentlige skolen og begynnelsen på velferdsstaten.

Fram mot vår tid utvikler liberalismen seg videre. Dens grunnleggende ideer om menneskerettigheter, maktspredning og samfunnsorganisering har fått stort gjennomslag

Venstre ønsker ikke å gi for stor makt til staten eller noen utvalgte interesseorganisasjoner på bekostning av enkeltmennesker og mangfoldet i det sivile samfunnet. Men Venstre ønsker seg også en sterk stat som kan gjøre noe aktivt med sosial urettferdighet. Som liberale ønsker vi ikke å opptre dømmende eller fortelle folk hvordan de skal leve sine liv. Vi vil slåss for din rett for å mene noe annet enn oss.

I 2019 er den sosiale liberalismen viktig for utviklingen av et fritt samfunn

- Samfunnet forandrer seg stadig hurtigere. Det gjør det enda viktigere å klargjøre hvilke prinsipper som ligger til grunn for et liberalt standpunkt
- Globaliseringen skaper behov for politikk som er universell og ikke begrenset av landegrenser.
- Menneskeskapte trusler mot livsgrunnlaget på jorden gjør det tvingende nødvendig med en radikal miljøpolitikk.
- Mektige organisasjoner, bedrifter og myndigheter har stadig større evne, vilje og mulighet til å kontrollere menneskene. Derfor trenger vi mer enn noen gang klare og rettferdige regler, og aktive myndigheter som er bevisst dette ansvaret.

1 Lokalvalgsprogram 2019-2023

2 Rælingen venstre

3

4 Rælingen Venstre ønsker en kommune med høy livskvalitet, balansert og miljøvennlig utvikling og
5 skapende engasjement for framtidsrettede løsninger.

6

7 1. MILJØ, ENERGI OG KLIMA

8 Klimaendringer og truslene mot de livsviktige økosystemene må tas på alvor. Venstre vil føre en
9 politikk som gir gode og bærekraftige løsninger. Vi vil legge forholdene til rette for at våre innbyggere
10 skal kunne velge ressurs- og miljøvennlige løsninger i arbeid og dagligliv.

11 *Venstre vil:*

- 12 • ha en energi- og klimahandlingsplan for Rælingen hvor kommunen tar sikte på å redusere
13 kommunens egne klimautslipp.
- 14 • at kommunen så langt det er mulig velger miljøvennlige bilmodeller.
- 15 • at det skal stilles krav om materialer og løsninger som er miljøvennlige og energieffektive
16 for alle kommunale nybygg.
- 17 • at det ved innkjøp av varer og tjenester skal etterspørres de mest klimavennlige
18 løsningene.
- 19 • at det innføres 50% rabatt i byggesaksgebyrer for aktivhus
- 20 • at Kommunen skal tilby ladestasjoner på innfartsparkeringer og kommunale
21 parkeringsplasser.

22

23

24 2. NATUR OG KULTURLANDSKAP

25

26 Rælingen har unike naturområder med muligheter for både rekreasjon og sportsaktiviteter. Natur- og
27 friluftsopplevelser er en viktig verdi for et godt og rikt liv. For at naturen skal bevares, krever dette
28 vern av artsmangfold i både flora og fauna. Venstre mener det ligger store muligheter i å tenke mer
29 helhetlig om hvordan vi utformer nærmiljøet vårt for å spare natur, landbruksarealer og
30 grøntområder mest mulig.

31

32 *Venstre vil:*

- 33 • arbeide for at det opprettes nasjonalpark i Østmarka
- 34 • sikre gode innfallsporter og stier slik at også eldre, barnefamilier og personer med
35 nedsatt funksjon kan oppleve naturen.
- 36 • at det satses på vedlikehold av eksisterende badeplasser, innfallsporter, ski- og
37 sykkeltraseer.

- 1 • ta vare på grøntområder, dyrkbare arealer, kultur- og ravinelandskap.
- 2 • fortetting skal skje i etablerte tettsteder nærkollektiv traséer og knutepunter.
- 3 • at man skal ta hensyn til lokalt plante-, dyre- og fugleliv ved utbygging
- 4 • at nærmiljøene skal utvikles med gode naturlige leke- og rekreasjonsarealer
- 5 • at ved planlegging og rehabilitering av ferdselstraseer i Marka, skal det tas hensyn til det
- 6 • egenorganiserte friluftslivet og vern av natur og kulturminner.
- 7 • beholde Torva som fri- og lekeområde.
- 8 • si nei til vei over Rælingsåsen mellom Blystadlia og Fjerdingby.

12 3. SAMFERDSEL

13 I en pendlerkommune som Rælingen hvor over 80 % jobber utenfor kommunen, er samferdsel viktig.
14 At folk skal kunne forflytte seg effektivt og miljømessig er et mål for Venstre. Det skal lønne seg å
15 reise kollektivt både økonomisk og tidsmessig. Venstre vil jobbe for at kollektivknutepunkt er mest
16 mulig effektive med barnehager, SFO, sykkelskur og parkering i nærheten.

17 18 **Venstre vil:**

- 19 • Arbeide for en alternativ kollektivtrase mellom Fjerdingby og Lillestrøm som sikrer rask
- 20 kommunikasjon til Lillestrøm,
- 21 • At kommunen utreder muligheten for en gondolbane fra Fjerdingby til Lillestrøm stasjon.
- 22 • være en pådriver for å styrke kollektivtilbudet ved flere ruter med hyppigere avganger til
- 23 Oslo og Lillestrøm.
- 24 • Være pådriver for flere ekspressbusser fra knutepunkter i kommunen.
- 25 • Fullføre gang- og sykkelvei gjennom hele kommunen.
- 26 • Utvide pendlerparkering ved Fjerdingby krysset og andre viktige knutepunkter.
- 27 • Kommunen må tenke langsiktig når det gjelder arealer og utbygging nær Nedre
- 28 Rælingsvei slik at det blir vanskelig med alternative transportformer eller løsninger.
- 29 • At det skal gjøres et grundig arbeid omkring støy- og vibrasjonsskjerming på nedre og
- 30 øvre rælingsvei slik at vi kan sikre gode bomiljø også nær hovedveiene våre.
- 31 • Kommunen skal jevnlig vurdere trafiksikkerheten basert på tellinger og fartsmålinger.
- 32 • At det lages en sikker krysning av veien nær Joker ved Hektnersletta.
- 33 • Jobbe for kollektivfelt på Nedre Rælingsvei og nytt kryss ved Rælingstunnellen i to plan.
- 34 • Utvide nattbussordningen.
- 35 • Videreføre lav pris på månedskortet for ungdom under 18.
- 36 • Jobbe for en løsning der alle ungdomsskoleelever i kommunen får fritt månedskort på
- 37 buss.
- 38 • At ny hovedvei mellom E18 og E6 nord for Lillestrøm legges på østsiden av Øyeren.

40 4. SKOLE

41 Kunnskap er en forutsetning for et aktivt og engasjert liv, og grunnlaget for frihet og demokrati.
42 Venstre vil styrke den offentlige skolen og ser det som et grunnleggende mål at den offentlige skolen
43 skal være møteplass for barn med ulik sosial og kulturell bakgrunn. Samtidig må det være muligheter
44 for at hver skole kan få utvikle sin egenart i samarbeid med elever, foreldre og lærere. Elevene må

1 lære grunnleggende ferdigheter og kunnskap og gis muligheter til personlig vekst. Alle barn skal ha
2 en trygg og god oppvekst.

3

4 *Venstre vil:*

- 5 • ha åpenhet om resultater fra nasjonale prøver og andre evalueringer og å bruke disse til
- 6 systematisk forbedringsarbeid for å oppnå bedre læringsresultater
- 7 • sikre at alle elever med spesielle behov får nødvendig hjelp og tilrettelegging.
- 8 • sikre at alle skolene i Rælingen har gode og trygge utemiljøer til lek og læring.
- 9 • styrke skolebibliotekene og videreutvikle skolenes samarbeid med biblioteket.
- 10 • etablere og styrke nettverk mellom skole, helsetjenesten, barnehagene og biblioteket for å
- 11 styrke leseopplæringen.
- 12 • styrke satsningen med den kulturelle skolesekken.
- 13 • sikre alle elever grunnleggende svømmekunnskaper
- 14 • At kommunen tilbyr alle elever leksehjelp med pedagogisk personale
- 15 • Planlegge kapasitetsøkning i skolen når man bygger ut nye områder.
- 16 • sørge for at barn fra familier med lavinntekt gis gratis SFO og jobbe for gratis SFO for alle.
- 17 • utarbeide tjenestebeskrivelse for SFO tilbudet med konkrete krav til innhold og kvalitet som
- 18 sikrer et likt SFO-tilbud i hele kommunen.
- 19 • arbeide for en samordning av søskenmoderasjon mellom barnehage og SFO
- 20 • stimulere til økt samarbeid mellom SFO, lag og foreninger for å øke aktivitetstilbudet til
- 21 barna.
- 22 • Jobbe for å innføre fysisk aktivitet hver dag i skolen.
- 23 • Starte forsøk med rullerende skoleopptak

24

25 5. BARNEHAGER

26 Venstre vil ha en offensiv barnehagepolitikk med som sikrer barnehageplasser til alle som ønsker det
27 i sitt nærmiljø. Venstre vil sikre høy kvalitet i tilbudet som gis.

28

29 *Venstre vil:*

- 30 • Arbeide for mer fleksible åpningstider, konkret ønsker vi at barnehagene skal være åpne
- 31 fra kl. 06:30 til 23:30 for å sikre at de som jobber skift og lignende har et likt tilbud som
- 32 de som jobber kl. 08:00 til 16:00.
- 33 • jobbe for å øke andelen ansatte med pedagogisk utdanning.
- 34 • sikre gode og store areal til barnehager ved planlegging og utbygging av nyeboligfelt.
- 35 • etablere den kulturelle barnehagesekken etter samme modell som for skolen.
- 36 • stimulere litteraturformidlingen i barnehagene ved at barnehagebarn får lesevenner, dvs.
- 37 at frivillige kommer og leser for barnehagebarn.
- 38 • Innføre rullerende barnehage opptak.
- 39 • Sørge for likhet og innføring i sunt kosthold ved å tilby gratis måltid og frukt.

40

6. VELFERD

Det er en forutsetning for trivselen i kommunen at innbyggerne har god helse og lever under gode sosiale forhold. Venstre jobber for et sterkt velferdssamfunn med et personlig ansvar. Et velferdssamfunn måles etter hvordan vi tar vare på de svakeste. Venstre vil prioritere dem som trenger det mest. Barn og unge skal sikres trygge oppvekstvilkår. Videre ønsker vi å utvikle en eldreomsorg basert på verdighet og trygghet hvor de eldre selv kan påvirke og delta i utformingen av tjenestetilbudet.

Venstre vil:

- Arbeide for pasientens helsetjeneste.
- sikre tilgang på tilstrekkelig og kompetent helse- og sosialpersonell, gjennom en målrettet rekruttering og en aktiv etter- og videreutdanningspolitikk.
- Venstre mener hjemmetjenesten er et egnet felt for fritt tjenestevalg.
- Venstre er positive til ny velferdsteknologi.
- At kommunen ansetter en kreftkoordinator.
- At kommunen styrker det palliative arbeidet.
- Tilrettelegge for et mangfoldig velferds- og aktivitetstilbud med frivillige og private løsninger og at frivillighetsentralen skal ha en viktig rolle i dette..
- arbeide for at funksjonshemmede oppnår størst mulig grad av likestilling og likeverdig deltakelse i samfunnet.

a. Unge:

Venstre vil:

- at det bygges flere boliger tilpasset behovene til ungdom ved førstegangsetablering. En forutsetning er at kommunen tar initiativ til et ungdomsboligprosjekt. Kommunen må legge forholdene til rette for aktuelle aktører ved å regulere tomter og sørge for at det gjøres attraktivt for utbygger å ta slike prosjekter.
- At kommunen utreder en løsning for et "leie til eie" tilbud i kommunen slik at unge førstegangsetablerere gis muligheten etablere seg i Rælingen.
- At kommunen ved kjøp av tjenester og i anbudprosesser bruker bedrifter som har lærlinger i oppdraget der det er naturlig.

b. Eldre:

Venstre vil:

- gjennomføre kvalitetsreformen «Leve hele livet» ved å skape et variert tilbud innen eldreomsorgen, hvor de eldre i større grad får mulighet til å ha innflytelse på innholdet i tjenestene de får fra det offentlige.
- sikre god planlegging og utbygging av bemannede omsorgsboliger og institusjonsplasser samt tilby trygghetsplasser i Rælingen.

- 1 • at alle eldre over 75 år skal en gang årlig få tilbud om et besøk av pleie- og
- 2 omsorgstjenesten. Besøket skal gi informasjon om kommunens pleie- og
- 3 omsorgstjenester, kartlegge behov og tilby tilrettelegging og bistand.
- 4 • etablere "Den kulturelle spaserstokken". Formålet med tiltaket er å gi eldre kunst- og
- 5 kulturformidling av høy kvalitet.
- 6 • at tilbudet om hjemmehjelp og hjemmesykepleie utvides slik at flest mulig kan klare seg i
- 7 egen bolig.
- 8 • Sikre bedre kontinuitet i hjemmesykepleien og sikre at hjemmesykepleien har
- 9 fagutdanning.
- 10 • Eldre skal få muligheten til å delta i fysiske aktiviteter som gym, styrketrening etc.
- 11 • Eldre som bor på hjem skal få anledning til å få servert alkoholholdige drikke.
- 12 • Utarbeide strategisk kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten.
- 13

14 7. Psykisk helse

15 *Venstre vil:*

- 16 • Styrke forebyggende tiltak, tjenester og lavterskeltilbud til innbyggere med psykiske
- 17 problemer.
- 18 • At helsesøster brukes aktivt for å være synlig som en kontakt mot unge mennesker.
- 19 • Sikre nok kvalifisert personell til oppfølging av alvorlig psykisk syke.
- 20 • Etablering av tilbud for oppfølging for å kunne mestre bosituasjon, arbeid, utdanning og
- 21 fritid.
- 22
- 23

24 8. Rus:

25 *Venstre vil:*

- 26 • Styrke forebyggende tiltak, tjenester og lavterskeltilbud til innbyggere med rusproblemer
- 27 • styrke rehabiliteringstiltak overfor mennesker med rusavhengighet.
- 28 • At kommunen sikrer god informasjon om rus, avhengighet og helse til ungdom, og sørge
- 29 for en åpen og fordomsfri kontakt med ungdom om dette.
- 30 • hjelpe mennesker med problemer fremfor å straffe dem.
- 31 • Sikre nok kvalifisert personell til oppfølging av alvorlig rusavhengige.
- 32
- 33

34 9. Innvandrere:

35 *Venstre vil:*

- 36 • At Rælingen skal fortsette som en av de beste kommunene i Norge innenfor integrering
- 37 • bekjempe intoleranse, kriminalitet og rasisme – uansett hvor det forekommer.
- 38 • styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner som driver flerkulturelt arbeid.
- 39 • prioritere tiltak mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, menneskehandel og annen
- 40 kriminalitet rettet mot grunnleggende menneskerettigheter.
- 41
- 42

10. KULTUR OG IDRETT

Målet for Venstres kultur- og idrettspolitikk er at innbyggerne skal gis anledning til å utvikle sine evner og muligheter til beste for seg selv og som samfunnsborgere i fellesskapet. Allsidige og gode tilbud innenfor idrett, kultur og friluftsliv bidrar til fellesskap, tilhørighet og identitet på tvers av aldersgrupper, etnisitet og sosial bakgrunn.

Venstre vil:

- skaffe flere lokaler for øving og fremføring
- øke støtten til lag og foreninger som genererer lokal aktivitet innenfor kultur, idrett og friluftsliv, slik at alle har mulighet til å delta.
- At kommunen skal bidra og støtte uorganisert kultur- og idrett, og bidra til et levende kulturliv der nye ideer løftes frem. Med for eksempel ball binger, skateramper etc.
- prioritere breddeidretten for barn og ungdom ved å legge til rette for nok arenaer.
- tilrettelegge for friluftslivet og gode tilbud for bredde- og mosjonsidretten,
- videreføre prinsippet om gratis leie i kommunale bygg for barn og unge og heve aldersgrensen til 18 år.
- bevare og videreutvikle Aamodt ungdomshus som fritidsklubb og et treffsted for ungdom.
- at ungdom på Løvenstad og Blystadlia sikres et variert og allsidig fritidstilbud.
- støtte organisert og uorganisert frivillig arbeid som utføres i kommunen med
- øke bevilgningene til folkebibliotek og litteraturformidling og utvide åpningstidene.
- bruke den kulturelle skolesekken for å stimulere til utnyttelse av de lokale kulturtilbudene.
- bevare kulturminner.
- sikre et godt kulturskoletilbud som er tilgjengelig for alle
- At kommunen skal se på hva de kan gjøre for å styrke e-sport og løfte e-sport og teknologi inn i kultur- og idrettspolitikken.

11. KREATIVT OG NYSKAPENDE NÆRINGS LIV

Vår velferd og livskvalitet er avhengig av et mangfoldig og verdiskapende næringsliv, drevet fram av mennesker med motivasjon, vilje og evne til å skape noe nytt. Venstre vil aktivt stimulere til et næringsmiljø som baner veien for gründere og småbedrifter og som bidrar til økonomisk vekst, et mangfold av nye arbeidsplasser og et mer bærekraftig miljø. Næringslivets verdiskapning er grunnlaget for velferdsstaten. Småbedriftenes muligheter til verdiskapning er vesentlig for bosetting, arbeidsplasser og samfunnsutvikling. Venstre vil ha en nyskappingspolitikk hvor de små bedriftene står i sentrum. Vi vil gjøre det enklere å starte egen bedrift, med stabilt gode rammevilkår, forenkling og opprydding i skjemavelde. Det må bli like naturlig å skape sin egen arbeidsplass som å finne sin plass innenfor det etablerte. Selv om kommunen har lite areal for næring, er det viktig at også Rælingen satser sterkt for å stimulere etablering av nye arbeidsplasser i kommunen.

1 **Venstre vil:**

- 2 • utvikle et sentrumsområde på Fjerdingby som bidrar til trivsel, identitet, aktivitet med
- 3 næring som en viktig del for utviklingen av stedet.
- 4 • tilrettelegge og stimulere til utvikling av arbeidsplasser som gir innbyggere nærhet til
- 5 daglighandel og bidrar til mindre transport.
- 6 • at kommunen skal være offensiv på forholdet mellom næringsutvikling og
- 7 arealdisponering.
- 8 • Være positive til næringsvirksomhet basert på natur, kultur, design og opplevelser.
- 9 • sikre at det arbeides gjennom hele utdanningsløpet for barnas langsiktige utvikling til
- 10 aktivt samfunnsbidrag og arbeidsliv. Elevene skal få tilbud om å delta i ungt
- 11 entreprenørskap og etablere ungdomsbedrifter og der igjennom stimuleres til kreativitet
- 12 og senere næringsetablering.
- 13 • Vurder kontorhotell o.l. i nærmiljøet i stedet for pendling.
- 14 • Bidra til bærekraftig næringsutvikling av jordbruk og utmarksressurser

17 **12.LOKALDEMOKRATI**

18

19 Lokaldemokrati innebærer at innbyggerne og folkevalgte får frihet til å utforme sitt eget

20 lokalsamfunn. Venstre mener det er viktig å ha et vitalt og levende lokaldemokrati. Blir

21 oppslutningen om lokaldemokratiet for lav, vil veien til sentraliserte og standardiserte løsninger på

22 lokale utfordringer bli kort. Venstre mener at innbyggeren og lokale politikere vet best hvor skoen

23 trykker, og har de beste forutsetningene for å finne gode lokale løsninger. Venstre vil arbeide for

24 størst mulig åpenhet og kontakt mellom kommunens innbyggere og politikere. Åpenhet vil sikre at

25 innbyggerne kan få nødvendig innsikt, mulighet til å utøve kontroll og påvirke beslutninger.

26

27 **Venstre vil:**

- 28 • Innføre direkte valg på kommunens ordfører.
- 29 • Innføre parlamentarisme som styringsform i Rælingen.
- 30 • gi stemmerett for ungdom fra det året de fyller 16 år.
- 31 • utvide lokaldemokratiet gjennom åpne stedsutviklingsprosesser.
- 32 • gi representanter fra Ungdomsrådet, Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt
- 33 funksjonsevne møte-, tale- og forslagsrett i alle kommunale folkevalgte organer.
- 34 • Ønsker ikke eiendomsskatt i Rælingen.
- 35 • At man tenker langsiktig om kommuneøkonomien